

TORENVALKEN 2023

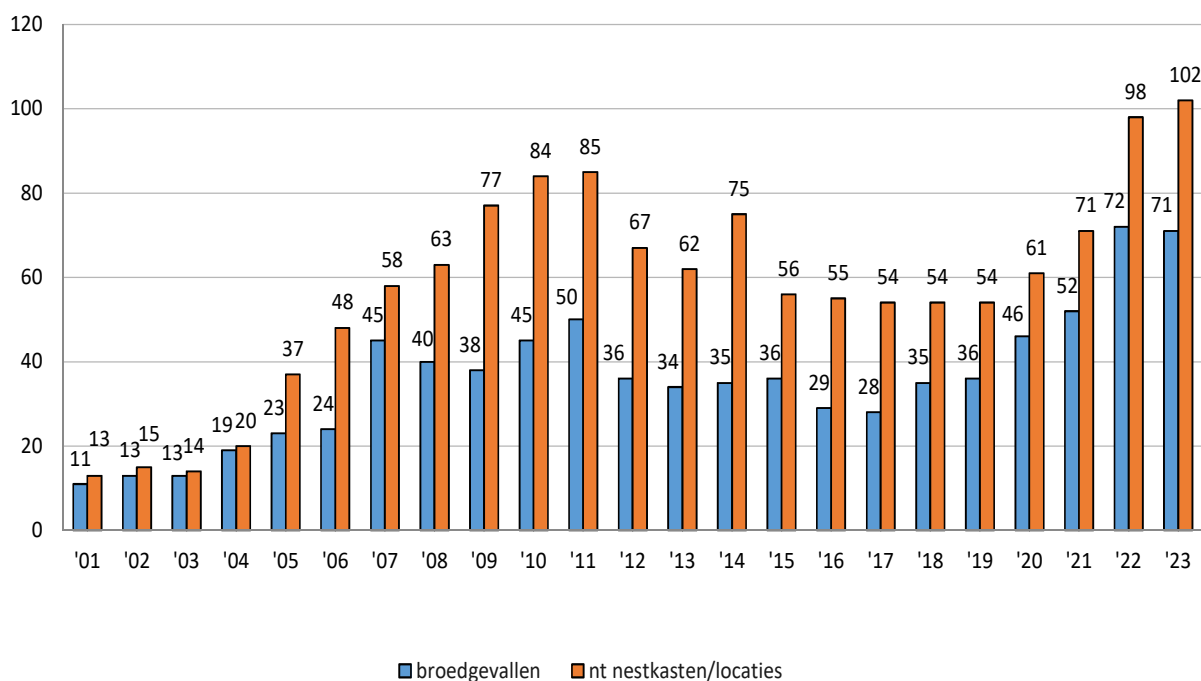
2022 was voor de Torenvalk in het werkingsgebied van Natuurwerkgroep De Kerkuil in alle opzichten een topjaar. Nooit eerder telden de vrijwilligers meer broedgevallen of pulli dan vorig jaar. Heel wat nieuwe nestkasten werden dat jaar ook onmiddellijk ingenomen en ruim 300 jonge Torenvalken kozen het luchtruim. Wat zouden die tellingen betekenen voor het broedseizoen van 2023?

Status quo

Het begin van het broedseizoen 2023 (mei) was droog (49 mm tegenover 60 mm normaal) en gemiddeld van temperatuur. Ook juni kende weinig regen (40 mm tegenover 71 mm normaal) en de temperaturen waren zelfs zomers (20,3°C) te noemen. Juli was dan weer kletsnat met meer dan twee keer de normale neerslaghoeveel-

heid (131 mm tegenover 76 mm normaal). Het prooiaanbod moet in die wisselende omstandigheden voldoende geweest zijn om de populatie Torenvalken in stand te houden, want de medewerkers stelden 71 broedgevallen vast. Dat is er slechts eentje minder dan vorig jaar, wat toen het recordjaar was sinds de start van het torenvalkproject in 2005. Veurne (18, =) en Diksmuide (15, +3) telden

Broedgevallen - nestlocaties

het grootste aantal broedgevallen, gevolgd door Koekelare (10, +1) en Alveringem (8, +4). In vergelijking met 2022 verloren enkel Lo-Reninge (5, -1), Nieuwpoort (van 7, -1) en Houthulst (van 1 naar 0) broedende koppels op hun grondgebied. De Panne (4) en Kortemark (3) mochten dan weer elk 2 extra broedgevallen optekenen.

Meer dan 100 nestkasten

In de meerjarennota werd eerder vooropgesteld om tegen het einde van de beleidsperiode in 2026 een minimumaantal broedgevallen van 60 koppels in ten minste 100 nestkasten te kunnen vaststellen. Met de resultaten van 2023 is de natuurwerkgroep daar nu al in geslaagd: 71 broedgevallen in 102 nestkasten.

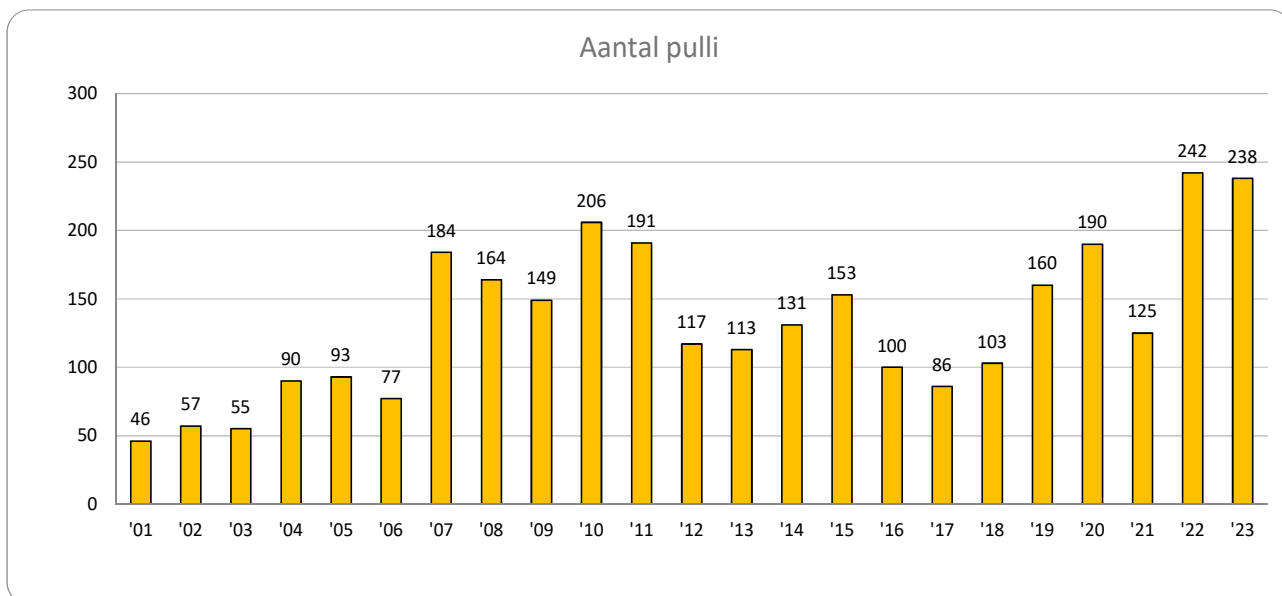
De bezettingsgraad is met 70% nog altijd hoog te noemen. Het jaarlijks veranderende aanbod van kunstnesten maakt vergelijken moeilijk, maar uit de gegevens toch dit: sinds 2017 (54 kasten) is het aanbod kunstnesten haast verdubbeld. In dezelfde periode zien we het aantal broed-

gevallen stijgen met maar liefst 153%, van 28 naar 71. De medewerkers blijven dan ook actief in de weer om op geschikte locaties extra nestkasten te voorzien.

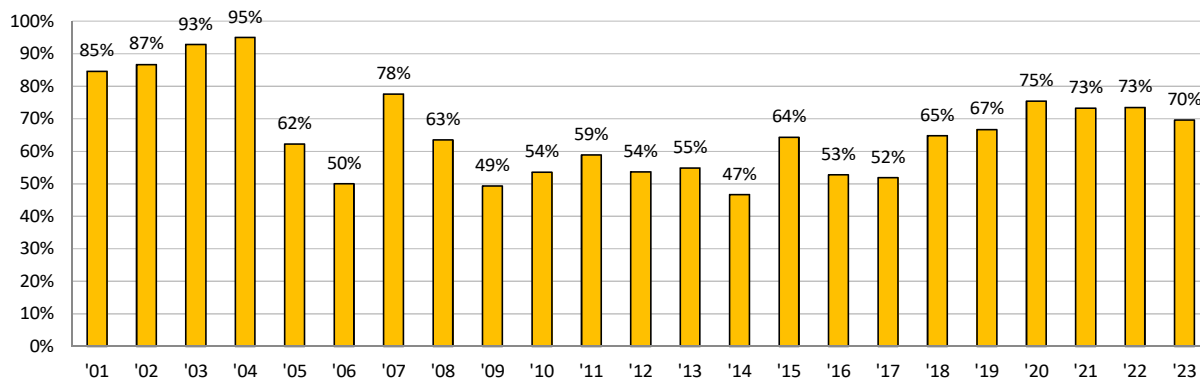
Op het moment van het schrijven van dit rapport telde het werkingsgebied maar liefst 125 nestkasten in beheer van NWG De Kerkuil! Benieuwd wat de impact daarvan zal zijn op de cijfers van 2024. Muzenrijke jaren na milde winters kunnen zorgen voor een moeilijk te voorspellen en explosieve toename van de populatie. Daarop probeert de vereniging te anticiperen door zeker voldoende nestplekken te voorzien.

Grote nesten

Op 52 van de 72 vastgestelde broedlocaties werden de nestkasten ook effectief gecontroleerd in het bijzijn van een erkende ringer van het KBIN (Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen). Die gezamenlijke controles leverden 238 pulli op, of net eentje minder dan in het topjaar 2021. Dat aantal betekent een nestgemiddelde van 4,58, wat uitzonderlijk hoog is. Enkel in 2010 werd exact hetzelfde nestgemiddelde opgetekend. Toen telden vrijwilligers 206 jonge Torenvalken in 45 nestkasten. Rekenen we met dit gemiddelde verder over het totaal

Bezettingsgraad

van 72 broedgevallen, dan verlieten (theoretisch gesproken) vorig jaar 329 torenvalkjes hun ei. Of dat zou hypothetische toch mogelijk zijn.

Slechts op 4 plekken stelden medewerkers een mislukt broedgeval vast. Opvallend was wel dat een eerste controle in die situaties wel meerdere eieren opleverde, maar dat bij de ringcontrole geen teken van leven meer in de nestkast te zien was. Geen dode jongen, geen eierschalen, geen prooiresten ... Ging het hier om predatie of werd het nest verlaten en later leeggeroofd?

Het hoogste aantal jongen werd geringd in Veurne: 57. Die projectgemeente heeft onmiddellijk ook het hoogste nestgemiddelde met maar liefst 5,18 pulli/nest. In Diksmuide telden we 51 jonge Torenvalken. Koekelare (36), Alveringem (25) en Nieuwpoort (21) vervulde de top-5. Ook in Lo-Reninge (20), De Panne (13), Kortemark (11) en Koksijde (4) controleerden de medewerkers pulli. Houthulst had dit jaar geen succesvol broedgeval, maar de medewerkers van de lokale kern zijn ondertussen bezig met het voorzien van nieuwe nestkasten in de hoop ook hier mooie

resultaten te zien de komende jaren.

Blijvende bezorgdheid

Deze telresultaten zouden de indruk kunnen wekken dat het goed gaat met de Torenvalk, maar toch is een belangrijke nuancering noodzakelijk. Uit verschillende Vlaamse publicaties, waaronder het INBO-rapport 'Broedvogels in Vlaanderen. 2013-2018' blijkt dat de soort in Vlaanderen in aantal afneemt. Koude en lange winters hebben een niet te onderschatten impact op de populatie, maar ook de toegenomen intensivering van de landbouw heeft ernstige gevolgen. Het verdwijnen van

akkerlanden en het steeds veelvuldiger en grondiger bewerken van akkers doet het prooiaanbod verminderen.

Ook de concurrentie met andere (roof)vogels speelt een rol, niet alleen wat voedselbeschikbaarheid betreft, maar ook voor het aanbod natuurlijke nesten. Samen met de landbouwers en bewoners van het buitengebied zal Natuurwerkgroep De Kerkuil blijven ijveren voor haalbare en concrete maatregelen die de soort kunnen ondersteunen, want dat de inspanningen lonen, blijkt duidelijk.

Filip Declerck

